

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Історичний факультет
Кафедра археології, спеціальних історичних і правознавчих дисциплін

Кваліфікаційна робота
(магістра)
з теми «Права жінок та гендерна рівність: законодавство та реалії»

Виконав: здобувач вищої освіти
2 курсу, групи Ist1-M23
014 Середня освіта (Історія)
Демот Богдан Миколайович
Керівник: Семенюк-Прибатень А. В.
кандидат юридичних наук, старший викладач
Рецензент _____

2023 - 2024 року

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ІСТОРІОГРАФІЯ ТА ДЖЕРЕЛЬНА БАЗА ДОСЛІДЖЕННЯ.....	7
1.1. Історіографія теми дослідження.....	7
1.2. Джерельна база дослідження.....	16
РОЗДІЛ 2. РОЗВИТОК ФЕМІНІЗМУ ТА ІДЕЙ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ.....	19
2.1. Еволюція поглядів на гендерну рівність.....	19
2.2. Зародження фемінізму у Європі.....	28
2.3. Зародження фемінізму в Україні.....	31
2.4. Сучасний стан феміністичного руху.....	37
РОЗДІЛ 3. ЗАКОНОДАВЧІ АСПЕКТИ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ.....	44
3.1. Міжнародні правові акти з питань гендерної рівності.....	44
3.2. Національне законодавство України щодо гендерної рівності.....	47
3.3. Імплементация гендерної політики в Україні.....	52
3.4. Проблеми та виклики у сфері законодавчого забезпечення гендерної рівності.....	56
РОЗДІЛ 4. СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ.....	61
4.1. Гендерні стереотипи та їх вплив на суспільство.....	61
4.2. Гендерна дискримінація у різних сферах життя (освіта, робота, тощо).....	64
4.3. Гендерно-зумовлене насильство та боротьба з ним.....	67
4.4. Роль ЗМІ та громадських організацій у подоланні гендерної нерівності.....	69
ВИСНОВОК.....	74
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ.....	77

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Питання гендерної рівності є наразі одними з найбільш актуальних та обговорюваних у суспільстві. Протягом історії людства ідеї рівноправності жінок та чоловіків стали ключовим компонентом боротьби за права людини та розвитку демократичних цінностей. Проблеми гендерної дискримінації, нерівного доступу до ресурсів, політичної участі, освітніх та економічних можливостей залишаються значущими навіть у сучасному світі, що позиціонує себе як епоха прогресу та інклюзивності. Світовий досвід демонструє, що рівність між жінками та чоловіками сприяє підвищенню рівня добробуту, розвитку людського капіталу та створенню інноваційного потенціалу. Водночас, гендерно-зумовлене насильство, стереотипи та дискримінація у різних сферах життя все ще гальмують ці процеси.

Особливо актуальним є дослідження в контексті України, яка сьогодні прагне інтеграції у європейське співтовариство. Дотримання принципів гендерної рівності є важливим елементом виконання міжнародних зобов'язань України, зокрема у рамках впровадження Цілей сталого розвитку ООН та гармонізації національного законодавства із європейськими стандартами. Водночас, реальні виклики, такі як війна, економічна нестабільність та соціальні трансформації, посилюють необхідність глибокого аналізу стану гендерної рівності та розробки ефективних механізмів її забезпечення. Тому дослідження історичного розвитку феміністичних рухів, аналіз законодавчих аспектів забезпечення гендерної рівності, а також виявлення сучасних реалій та викликів у цій сфері є вкрай актуальним завданням.

Об'єкт дослідження – феміністичні рухи та їх роль у забезпеченні гендерної рівності.

Предмет дослідження – історичний розвиток ідей фемінізму, законодавче забезпечення гендерної рівності, сучасні реалії та проблеми досягнення гендерної рівності.

Хронологічні межі дослідження – охоплюють початок XV ст. до сьогодні, 2024 р. Нижня межа пов'язана з публікацією праці Христини Пізанської, яка стала основою зародженням протофемінізму та першою працею, в якій були сформовані вимоги щодо розширення прав жінок.

Мета дослідження – комплексний аналіз історії, законодавчих аспектів та сучасних реалій феміністичних рухів та гендерної рівності.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі **завдання**:

- Дослідити історіографію та джерельну базу феміністичного руху;
- Проаналізувати історію зародження, етапи розвитку та ключові ідеї феміністичних рухів;
- Розглянути міжнародні та національні законодавчі акти, що регулюють питання гендерної рівності;
- Виявити основні проблеми та виклики у сфері забезпечення гендерної рівності в сучасному суспільстві.

Методологічні засади дослідження. Історико-хронологічний метод дозволить дослідити виникнення, розвиток та етапи становлення феміністичних ідей та руху за гендерну рівність у хронологічній послідовності. Він дасть змогу прослідкувати еволюцію поглядів на роль жінки у суспільстві, виникнення та періодизацію феміністичних хвиль. Порівняльно-правовий метод застосовуватиметься для аналізу та порівняння міжнародних і національних нормативно-правових актів, що регулюють питання гендерної рівності. Це дозволить виявити спільні та відмінні риси у законодавчому забезпеченні рівноправ'я жінок та чоловіків в Україні та інших країнах. Статистичний метод буде використано для кількісного аналізу та інтерпретації статистичних даних щодо рівня гендерної нерівності, гендерно-зумовленого насильства, представництва жінок у різних сферах суспільного життя. Статистичні показники дадуть змогу оцінити реальний стан досягнення гендерної рівності. Контент-аналіз застосовуватиметься для вивчення та систематизації інформації з наукових публікацій, періодичних видань, законодавчих актів та інших джерел за темою дослідження. Це дозволить

виявити тенденції, ключові ідеї та підходи до вирішення проблем гендерної нерівності. Системний аналіз забезпечить комплексний підхід до вивчення феміністичного руху та гендерної рівності як складних соціальних явищ. Він дасть змогу розглянути проблему в усій її сукупності, виявити причинно-наслідкові зв'язки, систематизувати отримані результати.

Використання цих методів у сукупності дозволить всебічно дослідити історію, законодавчі аспекти та сучасні реалії феміністичних рухів та гендерної рівності, виявити ключові проблеми та тенденції у цій сфері, а також розробити обґрунтовані пропозиції щодо подолання гендерної нерівності.

Елементи наукової новизни дослідження. Вивчення сучасних викликів, таких як проблема інтерсекційності, цифровий фемінізм, а також вплив глобалізації на трансформацію феміністичних ідей. Історична реконструкція малодосліджених етапів розвитку феміністичного руху, включаючи внесок окремих сучасних діячок у його формування та популяризацію.

Практичне значення роботи полягає в можливості застосування результатів дослідження в освітньому процесі, зокрема результати дослідження можуть бути використані для створення спеціалізованих курсів з історії фемінізму, гендерних студій та соціальної історії. Інтеграція матеріалів у програми з історії прав людини, суспільствознавства та політології. Створення дидактичних матеріалів, зокрема презентацій, конспектів, методичних рекомендацій для викладачів. Організація тематичних заходів (круглі столи, інтерактивні виставки, флешмоби), присвячених історії фемінізму та боротьби за гендерну рівність.

Апробація результатів досліджень. Основні положення та результати дослідження були успішно представлені на засіданні кафедри археології, спеціальних історичних і правознавчих дисциплін Кам'янець-Подільського національного університету ім. Івана Огієнка, а також на науковій конференції студентів та магістрантів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Публікації. Теоретичні положення роботи висвітлені у 2 публікаціях в збірнику «Наукові праці студентів історичного факультету Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка» Вип. 21. Ч. 1. та Вип. 22. Ч. 1., а саме «Гендерне виховання у сучасному шкільному курсі «Громадянська освіта» та «Поняття гендерної рівності та дискримінації у законодавстві України».

Структура роботи складається зі вступу, чотирьох розділів, що містять тематичні підрозділи, висновків та списку використаних джерел та літератури. Загальний обсяг роботи становить 94 сторінок, обсяг основної частини налічує 76 сторінок, список джерел та літератури 132 позиції.

ВИСНОВОК

Дослідження показало значний прогрес у розумінні та вирішенні питань нерівності між жінками та чоловіками. Основна увага була зосереджена на історичних аспектах становлення ідей фемінізму, розвитку правового регулювання гендерної рівності та виявленні актуальних викликів сучасного суспільства. Перш за все, у рамках роботи була проаналізована історіографія гендерних досліджень, що дало змогу систематизувати наявні знання та виділити основні тенденції розвитку ідей фемінізму. Особлива увага приділялася ключовим етапам, таким як протофеміністичний період, перші хвилі фемінізму, епоха Просвітництва та сучасні дослідження, що охоплюють інтерсекційний підхід. Використання системного аналізу дало змогу виявити причинно-наслідкові зв'язки між історичними, соціальними та політичними процесами, які вплинули на становлення феміністичних рухів.

За результатами роботи стає зрозуміло, що історичний прогрес фемінізму ґрунтувався на активній участі жінок у суспільному та політичному житті, особливо під час соціально-економічних трансформацій, таких як промислова революція, світові війни та розширення прав людини у XX столітті. Аналіз джерельної бази дослідження показав важливість міжнародних документів, зокрема Конвенції CEDAW, Пекінської декларації та цілей сталого розвитку, які створюють глобальну основу для захисту прав жінок і боротьби з гендерною дискримінацією.

Практична значущість дослідження полягає в можливості його застосування в освітній, науковій та суспільній діяльності. Отримані результати можуть слугувати основою для розробки навчальних курсів з історії фемінізму та гендерних студій, створення тематичних освітніх матеріалів, а також використання під час організації просвітницьких заходів, таких як круглі столи, конференції чи інтерактивні семінари. Особливу увагу приділено розробці рекомендацій щодо інтеграції концепцій гендерної рівності в освітній процес і політичну діяльність, що сприятиме формуванню більш справедливого суспільства. Крім цього, практичне значення роботи також виявляється у

можливості застосування її висновків для вдосконалення національного законодавства, особливо в частині запобігання дискримінації та підтримки рівності можливостей. Наприклад, вивчення досвіду законодавчої бази США, що включає Закон про рівну оплату праці та Закон про сімейні та медичні відпустки, дозволяє адаптувати ефективні підходи для удосконалення українського законодавства.

Одним із ключових результатів дослідження стало виявлення сучасних викликів у досягненні гендерної рівності. Було з'ясовано, що хоча значна частина правових і соціальних бар'єрів була усунена завдяки активній діяльності феміністичних рухів, проблема гендерної дискримінації досі існує. Аналіз сучасних реалій показав, що основними викликами залишаються: нерівність у заробітній платі, недостатнє представництво жінок на керівних посадах, гендерно зумовлене насильство, а також упередження щодо ролі жінок у суспільстві. Пандемія COVID-19 поглибила ці проблеми, підкресливши вразливість жінок у контексті економічних і соціальних криз. Також результати дослідження відкривають перспективи для подальших наукових розвідок у сфері феміністичних студій, історії гендерної рівності та міждисциплінарних підходів до вивчення соціальних проблем. Зокрема, необхідним є детальніший аналіз впливу глобалізації та цифрових технологій на трансформацію ідей фемінізму, що особливо актуально в умовах інформаційного суспільства. Подальші дослідження можуть також зосередитися на інтеграції концепції інтерсекційності для врахування взаємодії різних форм дискримінації, таких як расизм, сексизм, гомофобія та інші.

У рамках дослідження було запропоновано низку рекомендацій, спрямованих на зниження рівня гендерної нерівності. Серед них — посилення гендерної освіти, забезпечення рівних умов праці для чоловіків і жінок, створення дієвих механізмів протидії гендерно зумовленому насильству, а також підтримка жіночого лідерства на локальному та національному рівнях.

Таким чином, проведене дослідження не лише відображає прогрес у боротьбі за гендерну рівність, але й акцентує увагу на сучасних викликах, що

потребують рішучих і системних дій. Робота формує базу для подальшого вивчення гендерної проблематики, сприяє поширенню знань у цій сфері та може стати важливим внеском у розвиток як наукової, так і практичної складової забезпечення рівності між жінками та чоловіками.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

Джерела:

1. Договір про заснування Європейської Спільноти (Договір про заснування Європейського економічного співтовариства). 1957. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_017#Text (дата звернення: 14.08.2024)
2. Кобилянська, Ольга. "Дещо про ідею жіночого руху." Твори у 2-х томах. 1956. с. 151–157. URL: <https://osvita.ua/doc/files/news/698/69836/kobylianska-olha-iulianivna-deshcho-pro-hu.pdf> (дата звернення: 16.08.2024)
3. Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (CEDAW). 1979. URL: <https://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/text/0360795R.pdf> (дата звернення: 10.07.2024)
4. Загальні рекомендації №12 Комітету із ліквідації дискримінації щодо жінок. 1989. URL: https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/TreatyBodyExternal/Download.aspx?symbolno=INT/CEDAW/GEC/5831&Lang=en (дата звернення: 10.07.2024)
5. Паризька Угода. 2015. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_l61#Text (дата звернення: 11.07.2024)
6. Пекінська декларація. 1995. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_507#Text (дата звернення: 11.07.2024)
7. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 03.08.2023 р. № 2866-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text> (дата звернення: 11.07.2024)
8. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні: Закон України від 11 лют. 2014 р. № 1315. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1315-18> (дата звернення: 11.07.2024)
9. Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо гармонізації законодавства у сфері запобігання та протидії дискримінації із правом Європейського Союзу) від 3 серпня 2024 №3939. URL:

https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=66561 (дата звернення: 11.07.2024)

10. Результати самооцінки феміністичного руху України (МСАТ) 2024 року, за методологією Глобального жіночого фонду. URL: <https://uwf.org.ua/wp-content/uploads/2024/04/samooczinka-femruhu-2024.pdf> (дата звернення: 12.08.2024)

11. Declaration of Sentiments. 1848. URL: <https://www.nps.gov/wori/learn/historyculture/declaration-of-sentiments.htm> (дата звернення: 14.07.2024)

12. Defining Feminist Foreign Policy: The 2023 Edition. URL: https://www.researchgate.net/publication/377975271_Defining_Feminist_Foreign_Policy_The_2023_Edition (дата звернення: 14.07.2024)

13. Equal Pay Act of 1963. URL: <https://www.eeoc.gov/history/equal-pay-act-1963> (дата звернення: 19.08.2024)

14. Laws and Policies Promoting Gender Equality in Education Are Inadequately Implemented. 2020 Gender Report. UNESCO. 2020. URL: <https://gem-report-2020.unesco.org/gender-report/laws-and-policies-promoting-gender-equality-in-education-are-inadequately-implemented/> (дата звернення: 19.08.2024)

15. National Association of Colored Women's Clubs. 2024. URL: <https://www.nacwc.com/> (дата звернення: 21.08.2024)

16. Progress on the Sustainable Development Goals: The Gender Snapshot 2021. UN Women. 2021. URL: <https://www.unwomen.org/sites/default/files/2022-09/Progress-on-the-Sustainable-Development-Goals-The-gender-snapshot-2021-en.pdf> (дата звернення: 21.08.2024)

17. Recommendation CM/Rec(2013)1 of the Committee of Ministers to member States on gender equality and media. 2013. URL: [https://search.coe.int/cm/#{%22CoEIdentifier%22:\[%2209000016805c7c7e%22\],%22sort%22:\[%22CoEValidationDate%20Descending%22\]}](https://search.coe.int/cm/#{%22CoEIdentifier%22:[%2209000016805c7c7e%22],%22sort%22:[%22CoEValidationDate%20Descending%22]}) (дата звернення: 24.08.2024)

18. Recommendation CM/Rec(2017)9 of the Committee of Ministers to member States on gender equality in the audiovisual sector. 2017. URL: <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016807509e6> (дата звернення: 24.08.2024)

19. Recommendation CM/Rec(2019)1 on preventing and combating sexism. 2019. URL: <https://rm.coe.int/cm-rec-2019-1-on-preventing-and-combating-sexism/168094d894> (дата звернення: 24.08.2024)

20. The Family and Medical Leave Act of 1993. URL: <https://www.dol.gov/agencies/whd/laws-and-regulations/laws/fmla> (дата звернення: 19.08.2024)

21. The 17 Sustainable Development Goals (SDGs). 2024. URL: <https://sdgs.un.org/2030agenda> (дата звернення: 21.08.2024)

22. Women's International League for Peace and Freedom. 2024. URL: <https://www.wilpf.org/> (дата звернення: 21.08.2024)

Література:

23. Батлер Дж. Гендерний клопіт. Фемінізм та підри́в то́жсамості. Київ: Ентіс, 2003. 240 с.

24. Бондарчук Н.В. Правове забезпечення гендерної рівності у Збройних силах України. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2024. Вип. 15. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2024/04/82-part-2.pdf#page=15> (дата звернення: 19.08.2024)

25. Гаравей Д. Маніфест кіборгів: наука, технологія та соціалістичний фемінізм 1980-х. Пекло Маргінем Прес, 2017. 128 с.

26. Гендер після Євромайдану. 2024. URL: <https://genderindetail.org.ua/season-topic/gender-after-euromaidan/> (дата звернення: 19.08.2024)

27. Гендерна рівність у медіа: ключ до успіху суспільства. 2024. URL: <https://webportal.nrada.gov.ua/genderna-rivnist-u-media-klyuch-do-uspihu-suspilstva/> (дата звернення: 20.08.2024)

28. Грень Л.М. Сучасний стан забезпечення гендерної рівності в Україні: нормативно-правовий аспект. Вісник Національного технічного університету «ХПІ». Серія: Актуальні проблеми розвитку українського суспільства. 2021. Вип. 1. с. 35–47. URL: <http://aprus.khpi.edu.ua/article/view/279899> (дата звернення: 20.08.2024)

29. Кісь О. Фемінізм в Україні: кроки назустріч собі. Ч. 3. Жіночий активізм. 2024. URL: https://genderindetail.org.ua/season-topic/gender-after-euromaidan/feminizm-v-ukraini-kroki-nazustrich-sobi-ch-3-zhinochiy-aktivizm-1341057.html#_ftn1 (дата звернення: 20.08.2024)

30. Кравченко О., Войтовська А. Гендерна рівність в Україні: аналіз нормативно-правової бази. Соціальна робота та соціальна освіта. 2023. Вип. 2 (11). с. 15–25. URL: <http://srso.udpu.edu.ua/article/view/291832> (дата звернення: 09.08.2024)

31. Крімер Б. Сімейна політика в повоєнних умовах: висновки для України. Demography and social economy. 2023. Vol. 54, № 4. с. 3–20. URL: <https://ojs.dse.org.ua/index.php/dse/article/view/164/125> (дата звернення: 11.08.2024)

32. Кузьменко Л. Саморегуляція українських медіа під час дії воєнного стану в Україні. З досвіду роботи Комісії з журналістської етики. Київ: Комісія з журналістської етики, 2022. 90 с.

33. Куликов А., Кузьменко Л., Дворовий М., Дуцик Д., Куш Л. Посібник з журналістської етики. Київ: Комісія з журналістської етики, 2023. 129 с.

34. Ладика І.Я. Становлення жіночого руху в Україні на прикладі діяльності товариства руських жінок та їхнього альманаху Перший вінок. Соціально-гуманітарний вісник. 2019. Вип. 28. с. 42–43. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/sochumj_2019_28_14.pdf (дата звернення: 11.08.2024)

35. Лазоренко О., Чала Н.Д., Гомілко О.Є., Кожина А.В.; за ред. Олени Лазоренко. Навчальні потреби жінок в Україні: аналітичний звіт дослідження. Київ: Наукова думка, 2020. 102 с.
36. Моргун В.А. Ідеї фемінізму в матеріалах українських ЗМІ: кваліфікаційна робота магістра спеціальності 061 «Журналістика». Запоріжжя: ЗНУ, 2022. 50 с.
37. Мороз С.В., Лучанська А.С. Дискримінація на ринку праці. Вісник Хмельницького національного університету. 2019. № 2. с. 62–67. URL: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2021/01/VKNU-ES-2019-N2.pdf#page=62> (дата звернення: 20.08.2024)
38. Про свободу та інші есе. Поневолення жінок / Пер. з англ. Київ: Видавництво Соломії Павличко Основи, 2001. 463 с.
39. Романенко М. А. Гендерні стереотипи в сучасному суспільстві. Gender stereotypes in modern society. Кваліфікаційна робота магістра спеціальності 054 «Соціологія». Національний Авіаційний Університет. 2022. 57 с. URL: <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/55466> (дата звернення: 19.08.2024)
40. Сімона де Бовуар. Друга стаття у 2 томах. Київ: Основи, 1994-95. 390 с.
41. Царюк Ю., Кудлай І.В. Молодіжна культурна політика та влада. Матеріали XXVI наукової конференції здобувачів вищої освіти «Історичний досвід і сучасність»: доповіді / відп. ред. В.М. Букач. 2020. Вип. 39. с. 3–8. Одеса: ПНПУ ім. К.Д. Ушинського. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/7964/1/Tsariuk%20Yu.%202020.pdf> (дата звернення: 22.08.2024)
42. Циганчук Т.В., Лях Д.Д. Причини та наслідки насильства над жінкою в сім'ї. Київський університет ім. Бориса Грінченка. Практична психологія та соціальна робота. 2014. Вип. 3. с. 65–69. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/3530/1/2.pdf> (дата звернення: 23.08.2024)

43. Цикунова Д. Сучасний український фемінізм у медіа-просторі: кваліфікаційна робота бакалавра спеціальності 034 «Культурологія». Київ, 2021. 63 с.

44. Чоп Т.О. Роль жіночих громадських організацій у підтримці військовослужбовиць. Матеріали IV Міжнародної наукової конференції «Воєнні конфлікти та техногенні катастрофи: історичні та психологічні наслідки». 2024. с. 144–147. URL: <https://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/44812> (дата звернення: 20.08.2024)

45. Africa, U.N.D.P. Africa Human Development Report 2016 Accelerating Gender Equality and Women's Empowerment in Africa. 2016. URL: <https://ageconsearch.umn.edu/record/267638?v=pdf> (дата звернення: 14.07.2024)

46. Apaolaza-Llorente D., Castrillo J., Idoiaga-Mondragon N. Are Women Present in History Classes Conceptions of Primary and Secondary Feminist Teachers About How to Teach Women's History. Women's Studies International Forum. 2023. Vol. 98. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0277539523000651> (дата звернення: 15.07.2024)

47. Astell M. A Serious Proposal to the Ladies. Ed. P. Springborg. Peterborough: Broadview Press, 2002. 350 p.

48. Brown J.K. The Nineteenth Amendment and women's equality. The Yale Law Journal. 1993. Vol. 102, № 8. p. 2175–2204. URL: <https://www.jstor.org/stable/796863> (дата звернення: 09.07.2024)

49. Butalia R.E. Socio-Cultural Dynamics and Their Implications on Gender-Based Violence: A Deep Dive into India's Diverse Contexts. Journal of Sociology, Psychology & Religious Studies. 2023. p. 10. URL: <https://www.stratfordjournal.org/journals/index.php/Journal-of-Sociology-Psychology/article/view/1907/2431> (дата звернення: 20.07.2024)

50. Carastathis A. The Concept of Intersectionality in Feminist Theory. Philosophy Compass. 2014. Vol. 9, № 5. p. 304–314. URL:

<https://compass.onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/phc3.12129> (дата звернення: 13.07.2024)

51. Chubina T., Fedorenko Ya.D. Historical Features of the Formation of International Legislation and Its Implementation in the Mechanism of Realization of the State Policy of Ensuring Equal Rights and Opportunities for Women and Men in Ukraine. *European Historical Studies*. 2024. Vol. 28. p. 167–178. URL: <http://eustudies.history.knu.ua/historical-features-of-the-formation-of-international-legislation-and-its-implementation-in-the-mechanism-of-realization-of-the-state-policy-of-ensuring-equal-rights-and-opportunities-for-women-and-me/> (дата звернення: 13.07.2024)

52. Clavijo N., Perray-Redslob L. «We don't want to be accused of being feminists». A gender equality measure for leadership positions and the perpetuation of patriarchal arrangements. *Critical Perspectives on Accounting*. 2024. Vol. 100. p. 8. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S1045235424000534> (дата звернення: 14.07.2024)

53. Crenshaw K. Demarginalizing the intersection of race and sex: A black feminist critique of antidiscrimination doctrine, feminist theory and antiracist politics. *Feminist legal theories*. Routledge, 2013. p. 23–51. URL: <https://www.taylorfrancis.com/chapters/edit/10.4324/9781315051536-2/demarginalizing-intersection-race-sex-kimberle-crenshaw> (дата звернення: 24.08.2024)

54. Day K., Wray R. Fourth-wave feminism and postfeminism: Successes and failures. *Transform: A Journal of the Radical Left*. 2018. Vol. 4. p. 113–137. URL: <https://eprints.leedsbeckett.ac.uk/id/eprint/7735/1/FourthWaveFeminismAndPostfeminismSuccessesAndFailuresAM-WRAY.pdf> (дата звернення: 20.07.2024)

55. Déclaration des droits de la femme et de la citoyenne, éd. E. Gaulier. Paris: Mille et une nuits, 2003. 128 p.

56. Dejai A. Blair Imani: The Fight for Equality & The Accessibility of Education. 2024. URL: <https://hayatlife.com/2024/01/19/blair-imani/> (дата звернення: 21.07.2024)

57. Defining Feminist Foreign Policy: The 2023 Edition. URL: https://www.researchgate.net/publication/377975271_Defining_Feminist_Foreign_Policy_The_2023_Edition (дата звернення: 22.07.2024)

58. Dhawan N.B., Bhasin H. Combating domestic violence in West Bengal, India: Gendered norms and legal regulations. International Journal of Educational Research Open. 2024. Vol. 7. p. 13. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2666374024000347> (дата звернення: 23.07.2024)

59. Dheeraj C. The Impact of Gender Stereotypes on the Mental Health and Well-Being of Transgender and Non-Binary Individuals in Bangladesh. International Journal of Gender Studies. 2024. p. 13. URL: <https://pdfs.semanticscholar.org/fc12/857f81cba742fc779e151f6c9283c8f5ea66.pdf> (дата звернення: 24.07.2024)

60. Duman F. The Roots of Modern Feminism: Mary Wollstonecraft and the French Revolution. International Journal of Humanities and Social Science. 2012. Vol. 2, № 9. p. 75–89. URL: https://www.ijhssnet.com/journals/Vol_2_No_9_May_2012/8.pdf (дата звернення: 14.08.2024)

61. Dudar O., Bezzub Y., Klimenko N. Women's Movement in the Ukrainian Lands (End of the 19th – Early 20th Century) on the Ego-Documents of the Kosach and Grinchenko Families. Borys Grinchenko Kyiv University. «Codrul Cosminului». 2020. Vol. XXVI, № 1. p. 73–92. URL: <https://docslib.org/doc/11283112/womens-movement-in-ukrainian-lands-end-of-the-19th-early-20th> (дата звернення: 14.07.2024)

62. Eastin J. Climate change and gender equality in developing states. World development. 2018. Vol. 107. p. 289–305. URL:

<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0305750X18300664> (дата звернення: 13.07.2024)

63. Edwards R. Early Women's Rights Activists Wanted Much More than Suffrage. History. 2024. URL: <https://www.history.com/news/early-womens-rights-movement-beyond-suffrage> (дата звернення: 11.07.2024)

64. Elvegård K., Antonsen S. The aftermath of fatal violence incidents: Why organisational measures were successful and why their effects diminished. Safety Science. 2024. Vol. 179. p. 10. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0925753524002200> (дата звернення: 21.08.2024)

65. Farhoumand-Sims Ch. CEDAW and Afghanistan. Journal of International Women's Studies. 2009. Vol. 11, № 1. p. 136–156. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/48828409.pdf> (дата звернення: 14.07.2024)

66. Ferguson M.W., Quilligan M., Vickers N.J. Rewriting the Renaissance: The Discourses of Sexual Difference in Early Modern Europe. University of Chicago Press, Chicago, 1986.

67. Fraser N. Justice interruptus: Critical reflections on the «postsocialist» condition. Routledge, 2014.

68. Friedan B. The Feminine Mystique. W. W. Norton & Company, 1963. 560 p.

69. Georgetown Institute for Women, Peace and Security. Attitude is Everything: Challenging Gender Stereotypes. 2024. URL: <https://giwps.georgetown.edu/attitude-is-everything-challenging-gender-stereotypes/> (дата звернення: 12.07.2024)

70. Gilmore S. (Ed.), Evans S.M. Feminist coalitions: historical perspectives on second-wave feminism in the United States. University of Illinois Press, Urbana, 2008. 307 p.

71. Gilman C.P. Women and economics. Inequality in the 21st Century. Routledge, 2018. p. 31–33.

72. Global Feminism: Waves of Change and Cultural Perspectives in Modern Society. 2024. URL: <https://www.connollycove.com/global-feminism-waves-of-change/> (дата звернення: 11.07.2024)

73. Goldberg E. What's the Future of the Feminist Movement? 12 Leading Voices Respond. Longpath Labs. 2024. URL: <https://www.vice.com/en/article/future-of-feminism-roxane-gay-bell-hooks-longpath/> (дата звернення: 24.07.2024)

74. Hägglund A.E. Same degrees, different outcomes? Fields of study choices and gender wage inequality in Finland and Germany. Social Science Research. 2024. Vol. 122. p. 15. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0049089X24000516> (дата звернення: 24.07.2024)

75. Harrison A., Bynum G. Gender, and the Western Christian Middle Ages. Common Knowledge. 2024. Vol. 30, № 1. p. 23–39. URL: <https://doi.org/10.1215/0961754X-11014023> (дата звернення: 23.07.2024)

76. Hodder I. Women and Men at Çatalhöyük. Scientific American. 2004. Vol. 290, № 1. p. 76–83. URL: <https://www.jstor.org/stable/26172657> (дата звернення: 18.07.2024)

77. Huang T.-P. Marginalised or privileged? Analysing nursing education for male students in the UK and Taiwan with fragmented frameworks of gender. Nurse Education Today. 2024. Vol. 141. p. 4. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0260691724002466> (дата звернення: 14.08.2024)

78. Jakobsen K. Ø. Her Side of The Story: A Textual Analysis of Maggie Nelson, Michelle McNamara and Alice Bolin's Autotheoretical Texts in Relation to Western Culture's Oppressional Silencing of Women. 2022. URL: https://projekter.aau.dk/projekter/files/473992785/Kandidatspeciale_Jakobsen.pdf (дата звернення: 26.07.2024)

79. Kaymakcioglu A.G., Thomas M. Gender inequalities and academic leadership in Nigeria, South Africa and the United Kingdom: A systematic literature review (2013–2023). Social Sciences & Humanities Open. 2024. Vol. 10. p. 9. URL:

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2590291124002638> (дата звернення: 14.07.2024)

80. Keller M.L. Gimbutas's Theory of Early European Origins and the Contemporary Transformation of Western Civilization. *Journal of Feminist Studies in Religion*. 1996. Vol. 12, № 2. p. 73–90. URL: <https://www.jstor.org/stable/25002288> (дата звернення: 11.08.2024)

81. Kibret Y.S., et al. Gender-based violence and its associated factors among reproductive-age women in Soqota town, Amhara Region, Northern Ethiopia, 2023. *International Journal of Africa Nursing Sciences*. 2024. Vol. 20. p. 9. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2214139124001021> (дата звернення: 28.07.2024)

82. Kis O. Ukrainian Women Reclaiming the Feminist Meaning of International Women's Day: A Report about Recent Feminist Activism. *ASPASIA: International Yearbook of Central, Eastern and Southern European Women's and Gender History*. 2011. Vol. 6. p. 219–232. URL: <https://www.berghahnjournals.com/view/journals/aspasia/6/1/asp060111.xml> (дата звернення: 18.08.2024)

83. Kochhar R. The Enduring Grip of the Gender Pay Gap. 2023. URL: <https://www.pewresearch.org/social-trends/2023/03/01/the-enduring-grip-of-the-gender-pay-gap/> (дата звернення: 12.07.2024)

84. LaCoss J.H. Elizabeth Cady Stanton, Susan B. Anthony, and Alice Paul: Woman Suffrage and Gender Bias in the American Ideal. Georgetown University, 2010.

85. Lappas T.J. In League Against King Alcohol: Native American Women and the Woman's Christian Temperance Union, 1874–1933. University of Oklahoma Press, 2020.

86. Lari T. What Counts as Relevant Criticism? Longino's Critical Contextual Empiricism and the Feminist Criticism of Mainstream Economics. *Studies in History and Philosophy of Science*. 2024. Vol. 104. p. 88–97. URL:

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0039368124000141> (дата звернення: 19.07.2024)

87. Lees C.A., Fenster T.S., McNamara J.A., eds. *Medieval Masculinities: Regarding Men in the Middle Ages*. Vol. 7. U of Minnesota Press, 1994.

88. Lindner J., Makarova E. Challenging gender stereotypes: Young women's views on female role models in secondary school science textbooks. *International Journal of Educational Research Open*. 2024. Vol. 7. p. 9. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S266637402400058X> (дата звернення: 20.08.2024)

89. Lim M.M.L., Jørgensen P.S., Wyborn C.A. Reframing the sustainable development goals to achieve sustainable development in the Anthropocene — a systems approach. 2024. URL: <https://www.jstor.org/stable/26799145?seq=1> (дата звернення: 18.07.2024)

90. Martitah, Martitah, et al. Insufficient criminal justice system response to the severity of domestic violence during the pandemic in Indonesia. *Heliyon*. 2024. Vol. 10, № 14. p. 10. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2405844024097500> (дата звернення: 25.07.2024)

91. McAfee N., Howard K.B. *Feminist Political Philosophy*. The Stanford Encyclopedia of Philosophy (Winter 2023 Edition), E. N. Zalta & U. Nodelman (eds.). URL: <https://plato.stanford.edu/entries/feminism-political/> (дата звернення: 15.08.2024)

92. McMillen S. *Seneca Falls and the Origins of the Women's Rights Movement*. Oxford University Press, 2008.

93. McShane J. What does it mean to ‘decolonise’ gender studies?: Theorising the decolonial capacities of gender performativity and intersectionality. *Journal of International Women's Studies*. 2021. Vol. 22, № 2. p. 62–77. URL: <https://vc.bridgew.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2402&context=jiws> (дата звернення: 18.07.2024)

94. Mikkola M. Feminist Perspectives on Sex and Gender. The Stanford Encyclopedia of Philosophy (Summer 2024 Edition), E. N. Zalta & U. Nodelman (eds.). URL: <https://plato.stanford.edu/entries/feminism-gender/> (дата звернення: 04.08.2024)
95. Millett K. Sexual Politics. Columbia University Press, 2016. 389 p.
96. Mohajan H. Four Waves of Feminism: A Blessing for Global Humanity. 2022. p. 1–8.
97. Morea T., Hicks É. Le Livre de la Cité des Dames (Книга о Граде женском) / Текст и презентация. Париж: Stock, Коллекция Средних веков, 2005. 408 с.
98. Mujtaba B.G. Affirmative action initiatives in education and employment: Its necessity then, now and in the future. Georgetown Journal of International Affairs. 2023. Vol. 24, № 1. p. 46–54. URL: <https://muse.jhu.edu/pub/1/article/897700/summary> (дата звернення: 06.08.2024)
99. Nazneen S., Okech A. Introduction: Feminist Protests and Politics in a World in Crisis. Gender & Development. 2021. Vol. 29, №s 2–3. p. 231–252. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13552074.2021.2005358> (дата звернення: 20.08.2024)
100. Navigating Feminism in 2023: Progress, Challenges & the Road Ahead. 2023. URL: <https://www.wecf.org/highlights-of-the-shaping-feminist-foreign-policy-conference-2023/> (дата звернення: 24.07.2024)
101. Nelson J.L. Women and the Word in the Earlier Middle Ages. Cambridge University Press. 2016. URL: <https://www.cambridge.org/core/services/aop-cambridge-core/content/view/302901EC7375353602A45E05FF81233B/S0424208400012018a.pdf/women-and-the-word-in-the-earlier-middle-ages.pdf> (дата звернення: 30.07.2024)
102. Newman L.M. Reflections on Aileen Kraditor's Legacy: Fifty Years of Woman Suffrage Historiography, 1965–2014. The Journal of the Gilded Age and

Progressive Era. 2015. Vol. 14, № 3. p. 290–316. URL: <https://doi.org/10.1017/S1537781415000055> (дата звернення: 09.08.2024)

103. Nikolayenko O., DeCasper M. Why Women Protest: Insights from Ukraine's EuroMaidan. *Slavic Review*. 2018. Vol. 77, № 3. p. 726–751. URL: <https://www.cambridge.org/core/journals/slavic-review/article/why-women-protest-insights-from-ukraines-euromaidan/A4943759BD4A1CD9F9B17CA0870599BB> (дата звернення: 02.08.2024)

104. Noor R.S., et al. Gender Equality in Indigenous Peoples in Indonesia (Challenges and Efforts Towards the 2030 Sustainable Development Goals). *Journal of Law and Sustainable Development*. 2024. Vol. 12, № 1. e2173–e2173. URL: <https://pdfs.semanticscholar.org/b9f6/174dc6bdd01c52d0175432b3b0f5676ac012.pdf> (дата звернення: 16.07.2024)

105. Oladele E.G. A feminist analysis of the global adoption of the hashtag #BringBackOurGirls. 2020. p. 21–25. URL: https://library2.smu.ca/bitstream/handle/01/29495/Oladele_Ebunoluwa_MASTERS_2020.pdf?sequence=1&isAllowed=y (дата звернення: 15.07.2024)

106. Osmonova D., et al. Gender stereotypes in family relationships in the conditions of modern Kyrgyzstan: Psychological, religious, socio-philosophical, cultural (spiritual) aspects. *Scientific Herald of Uzhhorod University Series Physics*. 2024. p. 12. URL: <https://www.semanticscholar.org/paper/Gender-stereotypes-in-family-relationships-in-the-Osmonova-Talgarbekova/8929aa1982ad12e5408c57b47e6dc8a75d6eafab> (дата звернення: 14.07.2024)

107. Panda S. Gender Equality and Social Justice in India: A Holistic View. *International Journal For Multidisciplinary Research*. 2024. Vol. 6, № 4. p. 11. URL: <https://www.ijfmr.com/papers/2024/4/24202.pdf> (дата звернення: 19.08.2024)

108. Protosavitska L. Legal aspects of gender equality and their legislative consolidation. *Law. Human. Environment*. 2023. Vol. 14, № 1. p. 88–106. URL: <https://environmentalscience.com.ua/web/uploads/pdf/LAW.%20HUMAN.%20ENV>

[IRONMENT 2023 Vol.%2014,%20№%201 88-106.pdf](#) (дата звернення: 15.07.2024)

109. Quiroga A.F., Cárdenas Rodríguez R., Terrón-Caro T. Analysis of the risk factors of gender-based violence and resilience strategies of women in Lamu, Kenya. iQual. Revista de Género e Igualdad. 2023. p. 93–117. URL: <https://revistas.um.es/igual/article/view/541261/337571>

110. Rahim A.G., et al. The Glass Ceiling Conundrum: Illusory Belief or Barriers That Impede Women's Career Advancement in the Workplace. 2018. URL: <https://api-ir.unilag.edu.ng/server/api/core/bitstreams/a2562b0a-cf03-4626-92bf-2da5ca14cc0c/content> (дата звернення: 14.07.2024)

111. Romero R. The Role of Matriarchies and Patriarchies in Social Evolution vis-à-vis Bachofen and His Influence on the Social Sciences. Texas A&M University. May 2008. URL: <https://oaktrust.library.tamu.edu/server/api/core/bitstreams/05ca3a86-c6f1-424c-8b77-b4898d0c7140/content> (дата звернення: 21.07.2024)

112. Rowan M. Intersectionality of Gender, Race, Class, Sexuality, Disability and Other Social Identities in Shaping the Experiences and Opportunities of Marginalized Groups in Ukraine. International Journal of Gender Studies. 2024. Vol. 9, № 2. p. 1–12. URL: <https://iprjb.org/journals/index.php/IJGS/article/view/2358/2735> (дата звернення: 17.08.2024)

113. Rubin G. The traffic in women: Notes on the "political economy" of sex. 1975. p. 157–210.

114. Santoire B. A Feminist Reality-Check on the Ukraine Crisis. McGill. 2024. URL: <https://www.mcgill.ca/rnwps/article/our-blog/feminist-reality-check-ukraine-crisis> (дата звернення: 19.08.2024)

115. Shapovalova K. Competence of the Human Rights Office of the General Inspection and Human Rights Department of the National Police of Ukraine in the Sphere of Promoting the Implementation of the Common National Gender Policy.

Krakowskie Studia Małopolskie. 2023. Vol. 4. p. 141–156. URL: <https://bibliotekanauki.pl/articles/24866910.pdf> (дата звернення: 14.07.2024)

116. Skinner P. Studying Gender in Medieval Europe: Historical Approaches. 2018. 180 p.

117. Scott J.W., Tilly L.A. Women's Work and the Family in Nineteenth-Century Europe. *Comparative Studies in Society and History*. 1975. Vol. 17, № 1. p. 36–64. URL: <https://www.cambridge.org/core/journals/comparative-studies-in-society-and-history/article/abs/womens-work-and-the-family-in-nineteenthcentury-europe/8797EA3119561312A593E7D5E4FB50C9> (дата звернення: 24.07.2024)

118. Shyriaieva N., Guțu-Chetrușca C., Marinova G., Doyle-Kent M., Chowdhury F. Women in Engineering in Eastern Partnership Countries: Case Study in Ukraine and Moldova. *IFAC-PapersOnLine*. 2024. Vol. 58, № 3. p. 20–25. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2405896324002015> (дата звернення: 19.08.2024)

119. Tahsini I., Manion K., Wright L.H.V. Uncovering social and gender norms that perpetuate school-related gender-based violence in Albania. *Children & Society*. 2024. p. 12. URL: <https://www.semanticscholar.org/paper/Uncovering-social-and-gender-norms-that-perpetuate-Tahsini-Manion/2d0e9f7b63b6dba02f8ced89dca43fe3a2a00c88> (дата звернення: 28.07.2024)

120. The PLOS ONE Staff. Correction: Twenty years of gender equality research: A scoping review based on a new semantic indicator. *PLOS ONE*. 2021. Vol. 16, № 11. URL: <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0259930> (дата звернення: 08.08.2024)

121. The Future is Feminist – Latin America and the Caribbean. 2023. URL: <https://www.fes.de/en/themenportal-gender-jugend/gender/the-future-is-feminist/latin-america-and-the-caribbean> (дата звернення: 11.08.2024)

122. Turaman C. Interactions Between Industrial Revolutions and Epidemiological Transitions and the Sixth Epidemiologic Transition. *Social Sciences & Humanities Open*. 2024. Vol. 10. URL:

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2590291124001074> (дата звернення: 22.08.2024)

123. Vaid-Menon A. Beyond the Gender Binary. Penguin, 2020. 64 p.

124. Vigil S. Towards a feminist political ecology of migration in a changing climate. *Geoforum*. 2024. Vol. 155. p. 13. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0016718524001374> (дата звернення: 14.07.2024)

125. Vub I.A., et al. Interdisciplinary Conference on European Advanced Studies. 2022. p. 62. URL: <https://www.semanticscholar.org/paper/Interdisciplinary-Conference-on-European-Advanced-Vub-UoW/ada2148553e7c490d1cba44de7111b9eb111a5e9> (дата звернення: 15.08.2024)

126. Wang M.-T., et al. Racial stereotype and Black adolescents' math achievement: Unpacking the socio-cognitive mechanisms. *Journal of School Psychology*. 2024. Vol. 106. p. 10. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0022440524000700> (дата звернення: 14.08.2024)

127. Weikert K., Woodacre E. Gender and Status in the Medieval World in Historical Reflections. *Réflexions Historiques*. 2016. URL: <https://www.berghahnjournals.com/view/journals/historical-reflections/42/1/hrrh420101.xml> (дата звернення: 08.08.2024)

128. Worschech S. Is Conflict a Catalyst for Civil Society? Conflict-Related Civic Activism and Democratization in Ukraine. *Civil Society in Post-Euromaidan Ukraine: From Revolution to Consolidation*. Stuttgart: ibidem Verlag, 2018. p. 69–100. URL: https://www.researchgate.net/profile/Susann-Worschech-2/publication/329118773_Is_Conflict_a_Catalyst_for_Civil_Society_Conflict-Related_Civic_Activism_and_Democratization_in_Ukraine/links/5d1dabd692851cf4406318e1/Is-Conflict-a-Catalyst-for-Civil-Society-Conflict-Related-Civic-Activism-and-Democratization-in-Ukraine.pdf (дата звернення: 27.07.2024)

129. Wollstonecraft M. The Vindications: The Rights of Men and The Rights of Woman. Broadview Press, 1997.

130. Wollstonecraft M. A Vindication of the Rights of Woman: With Strictures on Political and Moral Subjects. 1792. URL: <https://archive.org/details/avindicationrig01wollgoog/page/n14/mode/2up> (дата звернення: 23.07.2024)

131. Yang Z. Causes of Gender Bias in China's Education and Its Countermeasures. Lecture Notes in Education Psychology and Public Media. 2024. Vol. 52, № 1. p. 115–119. URL: <https://www.ewadirect.com/proceedings/lnep/article/view/12366>

132. 12.3 The Power of Gender: Patriarchy and Matriarchy. 2024. URL: <https://openstax.org/books/introduction-anthropology/pages/12-3-the-power-of-gender-patriarchy-and-matriarchy> (дата звернення: 19.07.2024)